

havns 5te Valgkreds (Bille) angaaende Videnskaben og Religionen. Det bragte han ind paa det Spørgsmaal: Hvorledes skal en Præstefole se ud? Det er muligt for det ærede Medlem at faae et Begreb om, hvorledes en saadan Skole praktisk ser ud, endog i vort Fædreland, hvis han vil reise til Aftov. Han vil der kunne faae at se, hvorledes man uddanner Præster, som gaa til Amerika, og for Amerikanerne — der jo ere Mennesker som vi Andre og trænge til Sjælesorg ligesom vi — saa godt som muligt aflægge Vidnesbyrd om Bøherre og gjøre det til megen Gavn med Guds Hjælp. Det var denne Bemærkning, som jeg vilde gjøre til det ærede Medlem med Hensyn til dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem fortalte os endvidere, at, dersom Nogen vilde komme og spørge ham: „Naar vi sende vore Sønner paa en Realskole, kunne de saa der lære at tale og forstaa Engelsk?“ saa vilde han svare: „Nei, det kunne de ikke, men de ville dog alligevel have Gavn deraf med Hensyn til deres Landsudvikling“. Men jeg vil da fra mit Standpunkt rette det Spørgsmaal til det ærede Medlem og til de Herrer, som have lært fremmede Sprog: Hvad er da Meningen med at lære disse Sprog? Hvad er f. Ex. Meningen med at lære de døde Sprog? Er det ikke den, at de, der lære dem, f. Ex. skulle kunne læse Homer og Herodot i Grundsproget, for deraf at faae en virkelig aandelig Udvikling? Jeg har i alt Fald som Lægmand antaget, at, naar de Herrer lærte de døde Sprog, saa stete det, for at de da kunde læse disse Oldtidens forhen høit skattede og endnu høit skattede Forfattere i Grundsproget, for derigjennem at tilegne sig den Udvikling, Klarhed og Landsmodenhed, samt alt det Vilde og Skjønne, som jo navnlig det græske Folk bragte frem gennem de store Mænd for Martiusinder tilbage. Jeg har antaget, at det var Meningen med at lære Sprog, at man skulde benytte dem paa denne Maade, og naar derfor det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Rund) siger: „Sa, men de kunne dem slet ikke“, saa er dette ganske ubegribeligt for mig. Jeg forstaaer da ikke, hvorledes Sprogundervisningen da kan bidrage til deres aandelige Udvikling; men det kan jo være, at jeg har misforstaaet det ærede Medlem.

Jeg skal nu vende mig til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) med en enkelt Bemærkning. Da dette ærede Medlem jo — for at bruge en billedlig Talemaade — aldeles er gaaet fra Bord og Seng i denne Sag, saa er der ingen-somhelst Grund til nærmere at komme ind paa det ærede Medlems Udtalelser. Men jeg skal dog fremsætte et Par Bemærkninger i Anledning af den Udtalelse, som igaar fremkom fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), og hvori han meget rigtig bemærkede overfor det

ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, at han i Grunden ikke brød sig saa meget om dennes Præmisseser, men derimod meget mere om hans Konklusion, hvilket jo paa andet Dansk vil sige, at han vel brød sig om hans Afstemning, men ikke saa meget om, hvorledes han begrubede denne Afstemning. Skjøndt det ærede Medlem jo ganske vist efter det Standpunkt, hvorpaa han nu staar, indtager en forunderlig Stilling, saa er der dog ingen-somhelst Grund for os, som staa paa den Side, hvor jeg staar, til at bebreide det ærede Medlem Noget, idet det jo nemlig lader til, at det ærede Medlem vil ende paa det samme Sted som vi. Men for at det ærede Medlem nu virkelig ogsaa skal komme til ved sin Afstemning at ende der, saa vil jeg dog gjerne være med til at slaa fast, at han har erklæret, at, efterat han har læst de Udtalelser, som ere faldne i Lands-thinget, og efterat han nøie har overveiet dem, er han nu kommen til et Resultat, som er modsat det, som han kom til i Kommissionen, nemlig at der skulde henlægges en stor særlig Fond til Universitetet (Th. Nielsen: Det maa vi jo rose ham for). Sa, men det er jo netop med Hensyn hertil, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds frygter for, at han skal gaa hen og smutte fra os igjen, og jeg vil derfor nu ønske, at han vil blive staaende paa det Standpunkt, som han sidst erklærede sig for at staa paa. I sine Bemærkninger igaar til mig maatte det ærede Medlem naturligvis lade de Tal staa, som jeg havde nævnt i mit første Foredrag forleden Dag, og hvorefter det jo viste sig, at vi gennem det ærede Medlems Forslag vilde faae en større separat Fond for Universitetet end selv efter Kommissionens Forslag. Men hertil kom jo desuden den Ulykke, at vi efter det ene af hans Forslag vilde faae baade en Udbetaling een Gang for alle til Universitetet og tillige en Udbetaling hvert Aar. Det ærede Medlem vilde ogsaa plukke Sorø Akademi for en Del, men det er i alt Fald min Mening, at Akademiets Midler ere bestemte til at bruges i en helt anden Retning, og jeg vil dog ikke slaa den Tanke ud af mit Hoved, at vi engang kunne komme til det Resultat at faae en virkelig stor Højskole oprettet i Sorø, hvor vi da kunne have god Brug for disse Midler, som vi derfor ikke skulle lade spise op af Universitetet. Dermed skal jeg lade dette ærede Medlem fare, haabende, at han nu vil blive staaende paa sit sidste Standpunkt, nemlig, at den aarlige direkte Hjælp fra Statskassen i Grunden er det, der er det Bedste, og at det at henlægge en stor særlig Fond til Universitetet er urigtigt.

Nu skal jeg med et Par Ord vende mig til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille). Dersom den Maade, hvorpaa det ærede Medlem igaar optraadte, var den elskvædigste Form, under hvilken han vil optræde overfor os,